

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Bathány-utca 5. sz.

A szenzáció.

A rendezett emberi társadalomban mindenkinek követnie kell rendeltetését hivatását. A rendellenességek mindazonáltal oly gyakoriak a magát rendezettnek nevező társadalomban és így közéletünkben is, hogy nem lehet mást gondolnunk, mint azt, hogy az emberek hivatásuk szózatára nem hallgatnak, nem figyelnek. Vagy elmulasztják ugyanis kötelességeiket, vagy kötelességük teljesítését félremagyarazzák, önmaguk értékét tulbecsülik, ellenvéleményt nem tünnek, saját álláspontjukat tartják egyedül üdvözítőnek, szóval: nem adják meg Istennek a mi Istené, császárnak, ami császáré.

Az ilyen önhittségből és szenvedéllé fokozódott feltűnési viselkedésből származó tul-tengés érezhető a sajtó terén is. A sajtó a közélet legelső rangu organuma, szerve, tehát a legfinomabb munkák végzésére hivatott eszköz: kötelessége szemmel tartani, ellenőrizni mindent és mindenkit, ostorozni a ferdeséget és szabalytalanságokat mindenben és mindenütt, de viszont: védelmére kell kelni az igaz ügynek s támogatni kell minden oly mozgalmat, mely — habár az ő nézetével nem is egyezik minden legkisebb részében — mégis a társadalomra nézve üdvös szolgálatokat végez. Emelje föl tiltakozó szavát ott, ahol kell, de a személyes támadásoktól tartozkodjék, mert csak higgadt megfontolással lehet a közügyet szolgálni.

Manapság azonban, különösen a vidéki sajtó tulló a célon. Atalakul pletyka-sajtóvá. Támad nyakrafőre mindenkit s különösen a nagyobbakat szereti cél-táblául használni, ha azoknak működése nem az ő privát meggyőződéséhez alkalmazkodik. Várja-várja, mikor veri vissza a meg nem érdemelt tá-

madásokat s akkor hajrá! van veszekedés, van szenzáció. Sokszor csak egyenesen azért provokálja a tollharcot és egyéb porverést, hogy legyen laptöltelék, hogy a mai szenzációt hajhászó ujságok által fölinge-relt és a sajtó igazi célját szem-elől tévesztett, veszekedésre hajlandó népet a maga részére megnyerje. Mióta ezen eljárása divattá lett, a népnek, az ő általa neveltnek, nem is kell a komoly hírlapi cikk, ha nincs az ujságban egy kis szenzáció, félredobja a lapot. Így azután lassankint odaérünk, hogy az összes lapok elvethetik maguktól elveiket, sutba dobhatják meggyőződésüket, csak támad-janak gorombáskodjanak, lesz olvasó közönség. — Szerencse azonban, hogy a mi népünk még épeszü, — nagyon kevés azoknak száma, kik még meg nem undorodtak az ilyen hírlapoktól. A közérdek mai nap már csak harmadrangu lesz az ujságokban, a személyes érdekek lépnek előtérbe; végre, ha jól haladunk elérjük azt is, hogy a sajtó-szabadság gorombaság-szabadság lesz.

A sajtó mutasson példát, mint kell egymást becsülniök, mennyire kell egymásnak nézetét és véleményét tisztelni, igyekeznek a közönséget a dolgok tárgyilagos megbirálásával bölcs mérsékletre szoktatni, — mert csak akkor érdemli azon nagy hatalmat, melylyel felruházta-tott, csak akkor teljesitheti hivatását, az emberiség szellemi vezetését s az erkölcsök nemesítését. Az arany középutat tartsa meg mindig s óvakodjék a tul-tengéstől, mert különben tekintélyét veszti.

Az ujvidéki választás. Mig a koalíciós pártok közül a Bánffy-párt és néppárt jelöltet keres, s a Kossuth-párt a másik két pártot arról igyekszik lebeszélni, hogy jelöltet ne állítson, addig a szerb nemzetiradikális Musicki Mitó érdekében a szerbek a legerőteljesebb agitációt

fejtik ki. A radikális párt jelöltje az általános képviselőválasztásoknál a csajkási kerületben bukott meg ugyancsak radikális programmal. Musicki vasárnap Ujvidéken, Csenén és Klisznán tartja meg programbeszédét. — Gróf Teleky Arvéd függetlenségi képviselőjelölt gróf Apponyi Albert, Lovászy Márton és még több függetlenségi képviselő társaságában érkezik vasárnap Ujvidékre. A függetlenségi pártválasztók gróf Apponyi Albert ünnepies fogadtatására nagy előkészületeket tesznek. Gróf Teleky vasárnap délután 6 órakor mondja el programbeszédét a városház előtti téren s este társasvacsora lesz. A képviselőválasztást május hó 22-re tűzték ki. Elnök dr. Bala Aladár városi ügyész.

A közigazgatási bizottság ülése.

Szabadka közigazgatási bizottsága ma tartotta meg Bezeredy István főispán elnökele alatt május havi rendes közgyűlését.

A polgármesteri jelentés egyhangu tudomásul vétele után Dulich Jenő főjegyző Láng Simonnak Pertich József tómaster ellen beadott panaszát referálta. Minthogy a megcjtett vizsgálat a panasz adatait be nem igazolta, a tómaster ellen az eljárást beszüntették és Láng Simont panaszával elutasították.

Több építési ügy referálása után Vojnich Máté árvaszéki elnöknek az árvaszék ügymenetéről és az árvapénztár állapotáról szóló jelentését vették tudomásul, majd a kivételes nőszülési engedélyeket tárgyalták. — A kérvényeket egynek kivételével pártolólágg terjesztik a miniszterium elé.

Ezután Kertész Sándor dr. tiszti főorvos referál a város mult havi

egészségügyi állapotáról.

A mult hóban a kormozgalom a bélhurutos bántalmakban és az influenza megbetegedésben nyilvánult. Különösen a gyengélkedő és már tüdővészben szenvedő betegek és az 50 éven felüliek haltak el e betegségben. A kerületi orvosok a pék és hentes üzleteket és az óvodákat vizsgálták meg, de rendellenességeket nem találtak. Egészségügyi szempontból a nagy por volt kifogásolható s épen ezért az utca sűrű locsolása kívánatos. A mult hóban meghalt 151 férfi, 143 nő, összesen 294 egyén. Született 168 fiu és 148 leány, összesen 316 egyén. A születések száma tehát 22-vel multa felül a halálozások számát.

Purgly Sándor oly fontos tőkének tartja az emberi egészséget, hogy annak érdekében, ha unalmasnak látszik is, ismételten felszólal. Az egészség megóvása érdekében még a törvényes intézkedéseknél is többet kell tenni, különösen mikor azt halljuk a főorvos jelentéséből, hogy tüdővészben havonként ötvennél több ember hal meg. E veszedelmes kór meggátlására, ha egyelőre nem is lehet más intézkedéseket tenni, de legalább iparkodni kell a nagy por lekötésére. A februárban beadott memorandumban foglaltakat — amint azt örömmel tapasztalja — fogatosítják is, éjjel söpörnek, de az összesöpört szemétkupacokat csak nappal hordják szét, ha addig a szél el nem veri. Itt a legvéső idő, hogy hasonló türethetetlen állapotokon segítsenek úgy, hogy az egészségügyi szolgálatot fokozottabb mérvben teljesítsék addig is, mig azon nagyobb szabásu intézkedések, melyekhez a polgármester igen helyesen előbb a tőkét akarja megszerezni, meg nem valósíthatók. Indítványozza tehát, hogy az összesöpört szemétkupacokat a reggeli órákban hordják szét, hogy a piaci rendőrség buzgóbban teljesítse a szolgálatot, hogy a trágya az udvarokból kellő időben kihordassék. Kéri, hogy indítványai fölött ne térjenek egyszerűen napirendre

Biró Károly dr. polgármester felel az indítványozónak. Tényleg igaz az, hogy néhány napig a szemét kihordását elmulasztották, de ő már megtette az intézkedéseket s úgy a tüzoltó főparancsnokot, mint a munkafelügyelőt — ez utóbbit elbocsátás terhe mellett — utasította, hogy többé mulasztás elő ne forduljon. Ezenkívül addig is, mig a szükséges eszközök be nem szereztetnek, így például az új szeméthordó kocsik, melyek közül egy már holnap elkészül a földmives iskolában, — a tüzoltóságnak 3 pár ló szereztetik be, amely állandóan a szeméthordással, öntözéssel és a külterületi utak seprésével lesz elfoglalva. A külső utakat géppel fogják seprni s e célra 4 pár ló áll rendelkezésre. A hatóság tehát már eddig is mindent megtett, amit tehetett, de a közel jövőben nagyobb szabásu intézkedések kerülnek megvalósításra, melynek előkészítési munkálatai szorgosan folynak. Hiszi, hogy ezen fontos ügy teljesen helyesen lesz megoldva.

Purgly Sándor dr. köszönettel veszi tudomásul a polgármester választát és meg is van győződve arról, hogy aminő sikerrel működött eddig, épen oly sikeresen fogja ezen ügyet is a megoldás elé vezetni.

Dr. Keiszler J. orvostudor
Vizgyógyintézete
Szabadka n, Mária-Terézia park, vasút mellett

Gyógyimódoók: massage, vizcura, szénasavas fürdők (nauheimi).
Villanyozás, továbbá orvosi torna. **Telefon 211. sz. Prospectus**
Javalva van: az idegbetegségeknek mint: idegesség, hysteria, főfajás, és szedülésnél.
A légző szervek betegségénél: tüdőhurut és nehéz légzésnél (asthma). — Gyomor és bélbajoknál: székrekedésnél. — Szív-bajoknál: szénasavas fürdők (nauheimi). Rheuma és köszvénynél. Mérsékelt árak. Nyáron át frissítő fürdők.

Ezután a főorvos jelentését tudomásul vették.

Ezután Dembitz Lajos dr. főügyész mezőrendőri kihágási ügyekben, Bölits József dr. kulturatanácsos kórház-ügyekben, Antunovich Andor pénzügyi tanácsos illetékügyekben referált.

Adóügy.

Popp György pénzügyigazgató jelentése szerint a folyó év április hóban befolyt 13011 kor. 49 fill. egyenes adó tehát 33162 kor. 52 fillérrel kevesebb, mint a múlt év hasonló időszakában. Az idén május elsejéig egyenes adóba 232187 kor. 15 fill. folyt be, tehát 87374 kor. 47 fillérrel kevesebb, mint a múlt év hasonló időszakában. Ez a csökkenés az áldatlan ex-lex eredménye. Hadmentességi díjban is 40 koronával kevesebb folyt be. A bélyeg és jogilletékekben is 69661 kor. 20 fillérrel kevesebb fizettetett be. Még a fogyasztási adófizetés is 17642 kor. 64 fill. kevesebbet mutat a múlt évi befizetésekhez képest. A tanítói nyugdíjba 546 kor. 79 fill., az országos betegápolási pótdadónál 1357 kor. 47 fill. kevesebb folyt be, mint a múlt évben.

A pótdadó kivetése teljesen be van fejezve; az I. és II. osztályu kereseti adó kivetésének felülvizsgálata folyik, a házadó ki van vetve, a III. oszt. kereseti adó kivetése is megkezdődhetné e hónapban ha az ex-lex megengedné. Be lesz fejezve e hóban a tőkekamatadó is. A kivetési munkálatok oly rendben vannak, mint már évek óta nem voltak.

Tanügy.

Graeff Nikáz tanfelügyelő a múlt hóban a Széchényi-téri elemi iskolát látogatta meg, ahol mindent kifogástalannak talált. Nagyon elismerőleg nyilatkozik a tanítói kar kiváló működéséről, s különösen kiemeli a rajztanító érdemeit.

Purgly Sándor dr. kérde, vajjon tételt-e a tanyai iskolák szaporítása végett intézkedés, hogy a 3000 tanköteles az elemi oktatást nélkülözni kénytelen ne legyen. Kérde még, vajjon a polgári leányiskola felállítása ügyében felterjesztett kérvény ügyében történt-e intézkedés.

Graeff Nikáz tanfelügyelő válaszában elmondja, hogy ő november havi jelentésében már kifejtette, hogy a tanyán 28 új iskolára van szükség, s ugyanekkor megjelölte a felállítandó iskolák helyét sőt a tantermek számát is. A polgári leányiskola célszerű elhelyezését is szóba hozta már. Hogy a felsőbb leányiskola ügyében a kormányának minő szándéka van, erről felvilágosítást nem adhat, de a maga részéről megteszi majd a szükséges intézkedéseket.

Biró Károly polgármester kifejti, hogy a 28 új iskola felállítását most a város pénzügyei meg nem engedik. Hiszen a nemrég megszavazott 24 iskola sincs még mind felépítve, mert a telkek megszerzése iránt most folynak a tárgyalások, melyeket ő maga vezet. Reméli, hogy a telkek megvásárlására vonatkozó indítványt talán már az e havi közgyűlés elé terjesztheti. A polgári leányiskola kérdése egyidejűleg intézteknek el a felsőbb leányiskola ügyével. Minthogy

azonban a mai politikai viszonyok között a kormányhoz intézett kérvény elintézését nem kérelmezhetik, a végleges kormány megalakulásáig ezen ügy függőben hagyását kéri.

Purgly Sándor dr. a válaszokat tudomásul veszi, s indítványozza, hogy a politikai válság megoldása után a tanyai iskolák államosítása iránt a magyar nemzeti ügy érdekében tétessenek lépések a kormánytól.

Egyebbel jelentések.

Ezután Sztankovits György államépítészeti mérnök az utadó ügyben, Papp Sándor dr. ügyész a fogház állapotáról terjeszti be jelentését.

Eberhardt József állatorvos jelentése szerint március és április hónapokban az állategészségügy kielégítő volt. Márciusban a közvágóhidon levágatott 294 szarvasmarha, 23 növendék, 300 borjú, 360 juh, 825 bány, 289 sertés; áprilisban 183 szarvasmarha, 21 növendék, 324 borjú, 524 juh, 634 bány, 25 sertés.

A két marharakodó állomásról elszállított 1568 ló, 4 szamar, 1904 juh, 3205 sertés.

Ezzel az ülés véget ért.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól.

Budapest, május 11.

Mára unalmasnak ígérkezik az ülés, az érdeklődés is mintha kisebb volna. Mindössze annyi érdekességre lehet számítani, hogy egyszerre két földmivelő képviselő is fog beszélni: Achim L. András a szocialista és Schriffert József a függetlenségi. Veres József elmondta a mondani valóját a függetlenségi párt értekezletén, ma letörölte a nevét a szónokok táblájáról.

Ugy látszik, hogy ma véget ér a felirati vita.

Hodzsa Milán tót nemzetiségi szót elsőnek. A felirat készítését — úgy mond — a jelen viszonyok között helyesnek tartja. De a koalíció felirata nem elégíti ki a nemzetiségeket, akik a maguk óhajait külön felirathoz foglalták. A koalíciónak az akciójához azért nem szóltak a nemzetiségi, mert nem akarták megzavarni az összhangot. A felirattal sem értenek egyet a nemzetiségi. Nem azokért, a mik benne vannak, hanem a mik hiányoznak belőle. Így nem látja a feliratban az általános választási jogot. Az önálló vámtérületre nézve felolvassa egy előkelő politikust.

Felkiáltások balról: Ki az?

Hodzsa Milán: Stodola Emil (derülttség) aki programjában egyszer kifejtette, hogy az önálló vámtérület hiva. Ő is ezt a nézetet vallja, de kellő garanciákat akar. Hiva annak, hogy megteremtjük a magyar ipart, mert a földhöz ragadt népnek adni kell új kereseti ágakat. Az adórendszert is újja kell szervezni, még pedig a progresszív rendszer behozatalával. Elítéli az eddigi nemzeti politikát.

Sándor Pál: A tót is beszéljen magyarul. De maguk a magyarul beszélő tóttól félnek.

Vlád Aurél: Nem ért ahhoz a képviselő ur.

Hodzsa Milán: A fuvarról beszél, sok a költség...

Farkasházy Zsigmond: Ez igaz!

Hodzsa Milán: A választási visszaélések, erőszakosságok ellen panaszodik. Nem fogadja el a feliratot, hanem csatlakozik Mihályfi ellenfelirathoz.

Achim L. András: Nem akar a katonai kérdéssel foglalkozni, mert bárhog is áll ez a dolog, a népre csak terhet hoz. Ellenben foglalkozni kell a gazdasági kérdésekkel. Az általános választói jogot követeli minden magyar ember számára. A nemzetiségi kérdésre van egy tétéle. Akármilyen származásúvalaki, ha Franciaországban él, legyen francia hazafi. (Az adózás rettenetesen igazságtalan. Az utolsó parcellázásoknál gyalázatos igazságtalanságok történtek.

Ő hiva a kincstári birtokok és latifundiumok méltányos parcellázásának. (Éljenezés a baloldalon.) Rossz sora van e hazában a munkásnak. A közmunkákat kapzsi vállalkozóknak adja az állam. Adják ki a közmunkákat a népnek. Politikai hitvallásom, hogy e hazában a fajfentartó nép a magyar, mely azonban pusztulásnak indult. Létre kell jönnie ennek megakadályozására egy magyar földmives pártnak, amely a magyar parasztnépet felkarolná. Ez az ő hitvallása. A feliratot elfogadja.

Vancsó Gyula: A felirathoz nem csatlakozhatik. Nem látja abban, hogy az ellenzéki koalíció jelölte volna azokat az eszközöket, melyekkel célját elérni akarja.

Öt perc szünet.

Szünet után Schriffert József kéri, hogy a feliratba az általános választói jogot is bevegység. Sürgeti a fokozatos adóreformot. — A feliratot egyébként elfogadja.

Elnök, mivelhogy több szónok följegyezve nincsen a vitát bezárja.

Gróf Batthyány Tivadar előadó hosszasan reflektál az elhangzott felszólalásokra, mire a Ház a feliratot általánosságban elfogadja.

A részletekről a Ház csupán a címmel tesz változást, még pedig az előadó javaslatára olyképpen, hogy a feliratban a régi hagyományos címet tartják meg.

Erre a Ház többsége a feliratot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Ezzel az ülés véget ért.

Holnap bizottsági választások és jelentések vannak napirenden.

Halál torkában.

— Izgalmas vasúti kaland —

Izgalmas látványban volt részük tegnap este a szabadkai vasúti állomás peronján tartózkodóknak.

A Szegedről fél 9 órakor érkező vegyes vonat egyik kocsijának hátsó részén egy emberi alak volt látható a levegőben függő helyzetben lábával alig néhány vonalnyira a vonat forgó kerekeitől.

A mozdulatlan emberi testet egy izmos férfi kar tartotta a ruhájánál fogva és nem bocsátotta el addig, míg a vonat teljesen meg nem

állott. Ekkor lassan a földre bocsátotta nehéz terhét, egy halálra rémult uriasan öltözött idősebb férfit, aki alig tudott a rémülettől magához térni.

Az izgalmas jelenet előzményei, mint azt maga a biztos halál torkából kimentett egyén beszélt el, a következők:

Pollák ujvidéki kereskedő, a veszedelmes helyzetbe került ember, Szegedről utazott haza Ujvidékre. A vonatnak a szabadkai állomásra érkeztekor kiakart szállni és még jóval a vonat megállása előtt a lépcsőre állt, amelyen lába megsuszott és a magával tehetetlen ember egy pillanat múlva a vonat kerekei közt lelte volna rémes halálát, ha egy másik utas V. Márton szegedi hivatalnok nem ismeri fel utitársának borzalmas helyzetét.

A fiatal ember azonnal odaugrott a veszedelemben forgó emberhez, akit kabátjánál ragadott meg és mindaddig óriási erőmegfeszítéssel tartotta a levegőben függő helyzetben, míg a vonat kerekei teljesen mozdulatlanok nem voltak.

Igy menekült meg a rettenetes katasztrófától a vigyázatlan utas, aki sirva hálálkodott élete megmentője előtt.

HIREK

TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és múzeum. Nyitva szombán és szombaton délután 3-tól 6-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Május 14, 15, 16. Országos vásár Szabadkán.

Május 21. A szabadkai gazdakör közgyűlése saját helyiségében.

Május 28. Hungverseny a főgimnáziumban.

— Személyi hír. Dr. Lobmayer István szegedi kir. főügyész ma reggel Szabadkára érkezett és megkezdte a kir. ügyészség és a törvényszék fogházának megvizsgálását.

— Bírósági kinevezés. Az igazságügyminiszter Szögyényi Gyula szabadkai járásbírói joggyanokot a topolyai járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

— Áthelyezés. Az igazságügyminiszter ifj. Bolváry Lajos topolyai járásbírói aljegyzőt a szabadkai törvényszékhez helyezte át.

— Uj tisztí orvos. A hivatalos lap mai száma hozza, hogy a f. évi április hó 9-től 27-ig Budapesten megtartott tisztí orvosi vizsgálatokon dr. Havas Dezső szabadkai magánorvos tisztí orvosi képesítést nyert.

— Méhészeti előadás. A szabadkai méhtenyésztők és más érdeklődők jelenlétében tartotta meg ma délelőtt Kissely Géza méhészeti szaktanár, mint a földmivelésügyi miniszter kiküldöttje, érdekes és magas szakképzettségről tanuskodó előadását a méhtenyésztésről. Az előadás színhelye, hol dr. Biró Károly polgármester is megjelent, a legszebb és legnagyobb szabadkai méhes volt, amely dr. Klein Adolf tulajdonát képezi és a városliget közvetlen szomszédságában van. — A megjelentek mindvégig nagy érdeklődéssel hall-

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy Szabadkán, Rudics-utca, Gálfy György ur házában egy a mai

kor igényeinek teljesen megfelelő **kézmű és divatáru kereskedést** nyitottam, hol minden e szakmába vágó áru

eiket u. m. férfi és női ruha szövetek, vásznok, flüggönyök, szőnyegek, mosókelmék stb. tartok raktáron. A midőn ezt szives tudomására hozom, bátorkodom magamat szives jóindulatába ajánlani és nagyrabecsült pártfogását kéri — kiváló tisztelettel **Radoszavlyevics Péter**

gatták az élvezetes és tanulságos előadást, amelyből okulhatnának városunk tehetősebb polgárai és nagyobb kedvvel kultiválhatnák a méhtenyésztést, mi által az országban legtöbb akácfát termelő vidékünkön ezrekre menő holt tőke szabadulna föl. Ajánlatos volna, ha az előadást a jövő hóban, amikor a méhek legjobban tanulmányozhatók megismételtnék, de előzőleg erre ismételt felhívják az érdeklődők figyelmét. Előadás után a méhes vendégszerető tulajdonosa bőséges uzsonnával vendégelte meg a hallgatóságot.

— **A mezőrendőri kihágások új büntetése.** A közigazgatási bizottság mai ülésén az első fokú ítélkező hatóságnak figyelmébe ajánlotta, hogy ezentúl a mezőrendőri kihágások tetteseit elzárás helyett közmunkának, így például utcasöpítésnek végzésére ítélje. A mezőrendőri elkövetői kihágások ezentúl majd utcát fognak söpörni, vagy padlót zsurolni, ami talán hathatósabb büntetés lesz mint a néhány napos elzárás.

— **A kelebialak kérelme.** Tudvalevő, hogy az új menetrend a szabadkaiakat kellemetlenül érintette. A kelebialak kérvényt intéztek a közigazgatási bizottsághoz, pártfogolná a miniszteriumnál azon kérelmüket, hogy a Szabadkára este 3 órakor érkező tehervonathoz egy személyszakaszt csatoljanak. Eddig ugyanis a rendes személyvonat este 3 órakor indult Kelebjáról Szabadkára, míg most ez a vonat már 6 órakor Szabadkán van. A közigazgatási bizottság a kérelmet pártólól terjeszti a miniszterium elé.

— **Uj vadásztársaság.** A magyar asztaltársaság, mely jó sokáig beszüntette működését, újabbán Sztanics Károly elnöke alatt ismét nagy munkásságot fejt ki. Minden nemes eszközt felhasználnak, hogy a társaság a maga elé tűzött szép cél érdekében minél nagyobb munkásságot fejthessen ki. Most, amint értesülünk, a társaság kebelében vadásztársaság van alakulóban Sztanics Károly kezdeményezése folytán. Az első értekezletet ezen ügyben már meg is tartották és minden jel arra mutat, hogy a vadásztársaság, a magyar asztaltársaság kebelében meg is alakul.

— **Fóti Fida tűzveszedelemben.** A szabadkai közönség jó ismerősét Fóti Fridát aki most az aradi színházban szubrett énekesnője, nagy veszedelemtől mentette meg a lélekjelenléte tegnap. A primadonna előadás után a lakására ment. Vacsoráját hidegnek találta s ráparancsolt szobalányára, hogy a borszeszégőn melegítse meg. Mialatt a művésznő átöltözködött, a cseléd az előszobába ment, hogy az ételt felmelegítse. Hirtelen égett ruhaszag terjedt a szobában s a művésznő az előszobába lépett, éppen jókor. Szolgálójának ruhája a borszeszégőtől tüzet fogott. Rögtön odaugrott s a tenyerével eloltotta a tüzet. Eközben az előszobában elhelyezett csokrok egyike fogott lángot. Minthogy a szobában és a falakon sok virág és ruha volt felhalmozva, a legnagyobb veszedelem fenyegetett. Idő a habozásra nem maradt. A művésznő hirtelen eloltotta a borszeszégőt, azután egy székre ugrott, lerántotta a lobogó lánggal égő csokrot és egy gyors mozdulattal a folyósóra dobta, miközben jobb kezét meg is égette. Az első két házbeliek az égő csokrot eloltották s ezzel elmúlt a veszedelem.

— **Felső folyamodvány.** Ér-

dekes folyamodványt nyújtott be Vojnits Aczó bácsföldvári lakos öfelségéhez. Vojnits ugyanis azt kéri hogy az ő csaláci nemesi kuriájukat a mely Bácsföldváron volt, adja vissza a király kegyelmi uton. A folyamodványt a kabinet iroda öfelsége signaturájával ellátottan kiadta a miniszteriumnak, hogy a tárgyalást ez ügyben indítsa meg. A nemesi kuriát Vojnits Vujó kapta 1851-ben még. Most e birtok Dungserszky kezében van, de a járás jutalék a kincstárnak adatott. Az érdekes kérvény eldőlött kíváncsian várják az érdekeltek.

— **Bácsalmás nem tagosít.** A bácsalmási tagosítás amint értesülünk elmarad. A közbirtokosság tegnapelőtt tartotta meg közgyűlését, melyen 350 szótöbbséggel a tagosítást leszavazták.

— **Gondnokság.** A szabadkai kir. törvényszék közöli, hogy Danis Éva férj. Kunyi Józsefné szabadkai lakost gyengeelméjűség miatt gondnokság alá helyezte.

— **Orfeum az Otthonban.** Szombaton, f. hó 13-án kezdi meg Geiger Izsó igazgatása alatt egy fővárosi variéte társulat előadásait, mely csupa művészekből van összeállítva. Az általunk jól ismert Bodrogi József, az utólrhetetlen groteszkomikus, itt lesz továbbá Mister Edvard amerikai sampion imitator, szájharmonika-művész, Grünau Marci szalon-komikus, Vidra Irénke, a Somossy-orfeum volt primadonnája, Arányi Emma kosztüm szubrette, Ivanoff Lenke nemzetközi énekesnő, Buday Juliska, magyar énekesnő. Versendi Gyula, az Otthon-kávéház agilis tulajdonosa nem kímél sem költséget, sem fáradságot, de megmarad tántoríthatlanul elve mellett, hogy az ő kávéházában minél kellemesebb és szórakoztatóbb legyen a tartózkodás.

— **Mentő-hírek.** A mai nap folyamán három kisebb balesetnél nyújtották az első segélyt mentőink. Az első sérült Vig Mátyás napszámos volt, aki a Szagmeiszter-féle szőlőben favágás közben baltájával jobb lábtőjét vágta meg; a második Crenkovics Péter napszámos, akinek a törvényszéki fogház előtt kavicszedés közben a kocsikerekek jobb keze hüvelyk ujját morzsolta össze, a harmadik Alesin Zvezdán napszámos, akit hazafelé menet a hírhedt István utcában alaposan fejbe kólintottak.

TANUGY.

Tanítógyűlés. A Bács Bodrogh megyei általános tanító-egyesület újvidéki járásköre tegnap tartotta meg tavaszi rendes közgyűlését az óverbácsi állami népiskolában. A gyűlés tárgysorozata a következő volt: elnöki megnyitó, gyakorlati tanítás a számtanból, tartotta Ratkovics Mária óverbácsi állami tanítónő; a könyvvitel tanításáról értekezett Eitner Zsigmond újvidéki felső kereskedelmi iskolai tanár; a háziipar gyakorlati ismertetése Zabik Lászlótól, végül a megyei tanító-egyesület által létesítendő internatus alapszabályainak megvitatása.

TÁVIRATOK

Forradalom Oroszországban

Pétervár, május 11. Moszkvából azt jelentik, hogy tegnap 3000 munkás, a kik a rendőrségnek hirhed-

tolvajok elfogásával segítséget nyújtottak, lerombolták a Kinelev erőd néven ismeretes gonosztevő tanyát, agyonrúgdaltak egy tolvajt, egy másikat pedig az ablakon át az udvarba dobtak. Az egész házat kikutatták és az összes tolvajokat bántalmazták.

Moszkva, május 11. Egy moszkvai bankház pénztárszobájában hat bombát aláltak. Az esettel összefüggésben letartóztattak 1 forradalmárt.

Pétervár, május 11. A minisztertanács törvényjavaslatot dolgozott ki, a melynek alapján a parasztek könnyen bérbe vehessenek 90 millió desszatin területű koronauradalmat. A minisztertanács elhatározta, hogy a parasztzavargások következtében kikéri a cár helybenhagyását, hogy a tervezetet a miniszteriumok előleges helybenhagyása nélkül terjeszthesse a birodalmi tanács elé.

Nagy vasuti összeütközés

New-York, május 11. A lapok harrisburgi (Pennsylvania) táviratot közölnek, a mely szerint a Pennsylvania Railway egyik futárvonata beleütközött egyik dinamittal megrakott vonatba. A robbanás 50 ember életébe került és százat súlyosan megsebesített.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A szabadkai reklámkirály.

A múlt év május havában egy kis órási üzlet nyílt meg a Kossuth utcában, amely rövid idő alatt valószínű bucsujáró helye lett azoknak, akik szeretik a pontos időmutatót, no meg az olcsó munkát. Hatalmas reklámhirdetések és hihetetlen olcsó munkadíjak csábították a kis műhelybe a megromlott órák tulajdonosait, akik eleinte meg is voltak elégedve az üzlet vezetőjének Ceizler Lipótnak, ki magát óles hirdetéseinben chronometer és műórásnak nevezte, gyors és jó munkájával.

Augusztusig ugyanis Ceizler a szegedi Fischer Testvérek ékszerész cég üzletvezetőjeként szerepelt. Szeptemberben az üzlet tulajdonosai átadták Ceizlernek az egész üzleti berendezést, de fentartották a tulajdonjogot mindaddig, míg Ceizler a megállapodás szerinti részleteket le nem törleszti.

Az új cég azonban csak néhány hónapig állt fenn, decemberben halomszáma érkeztek a följelentések a rendőrséghez hogy a javítás végett átadott órákat a megszorult műórás elzálogosította, miről a rendőrség is meggyőződést szerzett és az üzletet büntügyi zárlat alá vette, Ceizlert pedig letartóztatta.

A Fischer testvérek cég 2000 korona bizományi áru és Deutsch Izidor helybeli kereskedő egy kerékpár elsikkasztása miatt jelentették fel. A károsult óratulajdonosok a következők: Matievics Péter, dr. Kiss Péter, Csaszak Lili, Halbrohr Adolf, Csajkás Kálmán, Pirnitzer Vilmos, Pietsch Ferencné, Hubert Samu, Lövy Ármán, Neuhaus Ilonka, dr. Demidor Imre, Bosnyák Alajos, Magyar Erzsike, Vince Rezső, Weisz Márton, Auer István, Birkás Gyuláné, Panyák Félix, Drenkovics Imre, Lövy Ferenc, Majláth Antal, dr. Singer Simon, Skozza Zoltán, Polgár András, Rózsa István és Versendi Gyula.

Valamennyi károsult panaszosként szerepelt a Szerdahelyi Sándor elnökletével megtartott büntügyi főtárgyaláson. A vádhatóságot dr. Aczél Imre képviselte, vádlottat dr. Fischer Jákó ügyvéd védte.

Vádlott a tárgyalás során azzal védekezett, hogy Fischer testvérek és Deutsch Izidort nem akarta

megkárosítani és a két panaszos követelését polgári természetűnek kéri minősíteni. A javítás végett átvett órákat pedig csak pillanatnyi pénzzavarának elhárítása végett zálogosította el. Dr. Fischer Jákó védenca elmebeli állapotának megvizsgálását kéri, mert az általa fogalmazott információban abnormis észjárásra lehet következtetni, továbbá mert a katonai szolgálatból is epileptikus rohamai miatt lett elbocsájtva. A vádhatóság képviselője elleni védő kérelmének teljesítését, mert vádlott a főtárgyalás során is összefüggően és értelmesen adta elő vallomását.

A bíróság a kir. ügyész véleménye és a katonai orvosi bizonyítvány alapján, miszerint vádlott az agyrendszerre befolyással nem bíró betegség miatt lett szolgálatából elbocsájtva, a védő indítványát mellőzte, minek folytán védő semmiségi panaszt jelentett be.

A „Halad Szabadka“ hangzatos mottójú reklámok hirdetőjét a kir. törvényszék kétféle büntetésben és huszonhárom sikkasztás vétségében mondván ki bűnösnek egy évi börtönbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen az összes felek felebbezték.

REGÉNY CSARNOK.

Sötét hatalmak.

55.

A büntügyi tanácsoson megindultság vett erőt, mikor így szemközt állt megtalált gyermekével. Erőszakkal kellett megindultságát visszafojtani; még nem volt szabad magát megismertetnie. A szomorú munka, amely ma este e diszes társaság közepette reá várt még nem engedte meg.

— Örülök hogy megismerhettem, fiatal barátom, szívt megindultan; remélem, hogy... a hang felmondta a szolgálatot. Wittgenstein mentette meg barátját ezen izgató helyzetből, Baum Emil leányához vezetve.

— Anna, leszel oly jó szórakoztatni fogod Baum urat és bemutatód a társaságnak.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IRE.

Laptulajdonosok: AZ ALAPITÓK

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

A szabadkai izr. hitközség előjáróságától

230/905. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A szabadkai zsidó hitközség 5103 korona és 89 fillérrel előirányzott paplak és tanácsterem átalakítási építési és 2835 korona 82 f. előirányzott vízvezetési munkálatainak vállalatba adása végett f. é. május hó 21-én d. e. 10 órakor a hitközségi irodában zárt írásbeli és szóbeli árlejtést fog tartani, mely árlejtésre az érdeklődők meghívottak. Az árlejtés az előirányzott összegek 30%-át tartoznak fenti határidőig készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a hitk. irodában letenni és úgy az építkezési, mint a vízvezetési munkálatokra külön-külön ajánlatot benyújtani.

Az átalakítási tervezetek és költségelirányzat a hitk. irodában a hivatalos órák alatt betekintheők. Szabadkán, 1905. május 10-én.

Singer Gyula,
hitk. titkár.Dr. Klein Adolf,
hitk. elnök.

Hirdetmény

a fegyveradóra vonatkozó bejelentések tárgyában.

Fegyveradót fizet mindenki a birtokában levő, vadászatra használható lőfegyverek után, ugyiszintén azon fegyverek után, melyek családtagjai, vadászcselédjei, a vadak gondozására és erdőterületek őrzésére alkalmazott cselédjei, valamint mező-, szőlő-, vagy erdőgazdaságban alkalmazott csöszök, pásztorok és erdőkerülők birtokában — vagy használatában vannak.

Az, a ki csak fegyveradót fizet, köteles a birtokában levő s vadászatra használható fegyvereket szám szerint s annak megjelölése mellett: vajjon egy vagy két csövék-e, bejelenteni, a bejelentést lakásának pontos megjelölése mellett sajátkezüleg aláírni és az 1905 évi június hóban ama községi előljárásnál vagy városi adóhivatalnál benyújtani, a hol az adóköteles állandó lakását tartja.

A bejelentés élő szóval is történhetik, mely esetben az adóköteles bemondása szerint a bejelentési úrlapot a községi jegyző, (városi adóhivatal) köteles kitölteni.

Aki évközben lép adóköteles fegyver birtokába, tartozik ezt a fegyverét a birtokba vételtől számított nyolc nap alatt bejelenteni.

Azok, kik a törvény értelmében adómentes fegyverek birtokában vannak, kötelesek ezeket a fegyvereket, egyszersmindenkorra az illető községi előljárásnak (városi adóhivatalnak) arról szóló bizonyítványával ellátni, hogy a bejelentett fegyverek adómentesek.

A községi (városi) közegek által a fegyveradóról készített kivetési lajstromok a kir. pénzügyigazgatóságnak érvényesítési záradékával ellátva a község (város) házában 8 napi köz-

szemlére kitétnek, hogy azokat mindenki megtekinthesse, netaláni felszólamlását beadhassa, esetleg a másokat illető adókövetésekre, vagy esetleges fegyvereltitkolásokra nézve észrevételeit megtehesse.

A felszólamlások és az észrevételek a fent kitüntetett határidő alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál nyújthatók be, mely az észrevételek alapján a szükséges intézkedéseket megteszi, a felebezéseket pedig a közigazgatási bizottság elhatározása alá terjeszti.

A vadászati jegy iránti bejelentések szintén 1905 évi június havában nyújthatók be az adóköteles (illetőleg kezes) állandó lakására nézve illetékes járási főszolgabírónál (városokban a polgármesternél, Horvát-Szlavonországban az I. foku közigazgatási hatóság főnökénél.)

Ha valaki évközben kívánja a vadászat gyakorlását megkezdeni, vagy eddig élvezett vadászati adómentessége megszűnik, a bejelentést azonnal megtenni köteles.

Vadászati jegy váltása esetében a fegyveradó a vadászati adóval együtt a kir. adóhivatalnál fizetendő.

Az esetben, a midőn valaki már a községnél (városnál) befizette a fegyveradót és azután kíván vadászati jegyet váltani, a fegyverigazolvány a kir. adóhivatal által bevontatik s a befizetett fegyveradó a vadászati adóval együtt a vadászati jegyen kitüntetik. Magától értetik hogy a már befizetett fegyveradót újból nem kell befizetni.

Az 1883. XXIII. t. c. § a értelmében a vadászati adó alól ki vannak véve az ezen szakasz a) pontjában említettek kivül:

1. a vadászterületek tulajdonosainak vagy bérlőinek szolgálatában álló vadászcselédek;

2. a vadak gondozására és vadászterületek őrzésére alkalmazott cselédek;

3. a mező, szőlő és erdőgazdaságnál alkalmazott csöszök, pásztorok, erdőkerülők;

4. a hatóságilag fölesketett erdőtiszték, erdőőrök és a kir. erdőfelügyelőség személyzete.

Az adómentesség igazolásul szolgál az 1., 2. 3. pontok alatt említett egyéneknél: a kir. adóhivatal által kiállított fegyveradó igazolvány, a 4. pont alatt említett egyéneknél pedig az eskübizonyítvány eredetije, vagy hivatalos másolata.

Az, aki adóköteles fegyverét az adó alól elvonja, eltitkolja' vagy az adóköteles lőfegyvereket a törvényben meghatározott eseteket kivéve — a vadászatra használja, az eltitkolt, vagy az adó alól elvont minden darab fegyver után husz K-tól negyven K-ig terjedhető bírságot tartozik fizetni. A befizetett bírságok egyharmada a feljelentőt illeti.

A vadászati adójövedéki kihágások az 1883. évi XXIII. t. c. 43. §-sa értelmében toroltatnak meg.

Szabadka, 1905 május hóban.

Városi adóhivatal.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűkből 6 fillér. Le:kisebb hirdetés 30 fillér.

Pénztárnoknő felvétetik egy helybeli nagyobb tiszletben magyar, német és bunyevác nyelv ismerete megkívántatik. Ovadékképesek előnyben részesülnek. Cim a kiadóhivatalba.

Házvezetőnői állást keres egy idősebb nő. Cim a kiadóhivatalban.

Bicikli eladás Jó karban levő biciklimet eladni szándékozom tudakozódn: Csarnovits-utca 386 szám.

Raktár kiárusítás minden elfogadható árban Kész női ruha, blous, alsó szoknya, gyermek ruha, női ing stb. VI. Deák-utca Dr. Szilassi házában a teljes berendezés eladó,

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a n. é. megrendelőimet, hogy helyben, **Wes-selényi-utcában, »Nemzeti Casino«** helyiségében

Hadnagy és Tilli

ég alatt fennálló

férfi-szabó üzletből

mai naptól Hadnagy István ur kilépett és azt Balogh-féle házába áthelyezve, saját nevem alatt tovább fogom vezetni.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Tilli Ádám.

Kiadó lakás.

A Bercsényi és Katona utca sarkán egy üzlet helyiség két szobával és a hozzátartozó helyiségekkel 1905. évi augusztus 1-ére

kiadó

ugyanott két szobás lakás a hozzá tartozó helyiségekkel 1905 évi augusztus 1-ére kiadó.

Bővebb értesítés a fenti házban vagy a tulajdonosnál VI. kör Odor utca 116. sz.

DEUTSCH ALBERT

czipőraktára Szabadka, Főter 1 szám.

Gyermek fűzős cipő
barna v. fekete.

Legnagyobb
választék!

Legjobb
kivitel!

Leány fűzős cipő
fekete v. barna.

Valódi Goodyear „Világ-czipő. a jelenkor
elismert legjobb czipője.

Férfi czugos tartós ft. 2.50

Férfi fűzős cipő, erős „ 3.—

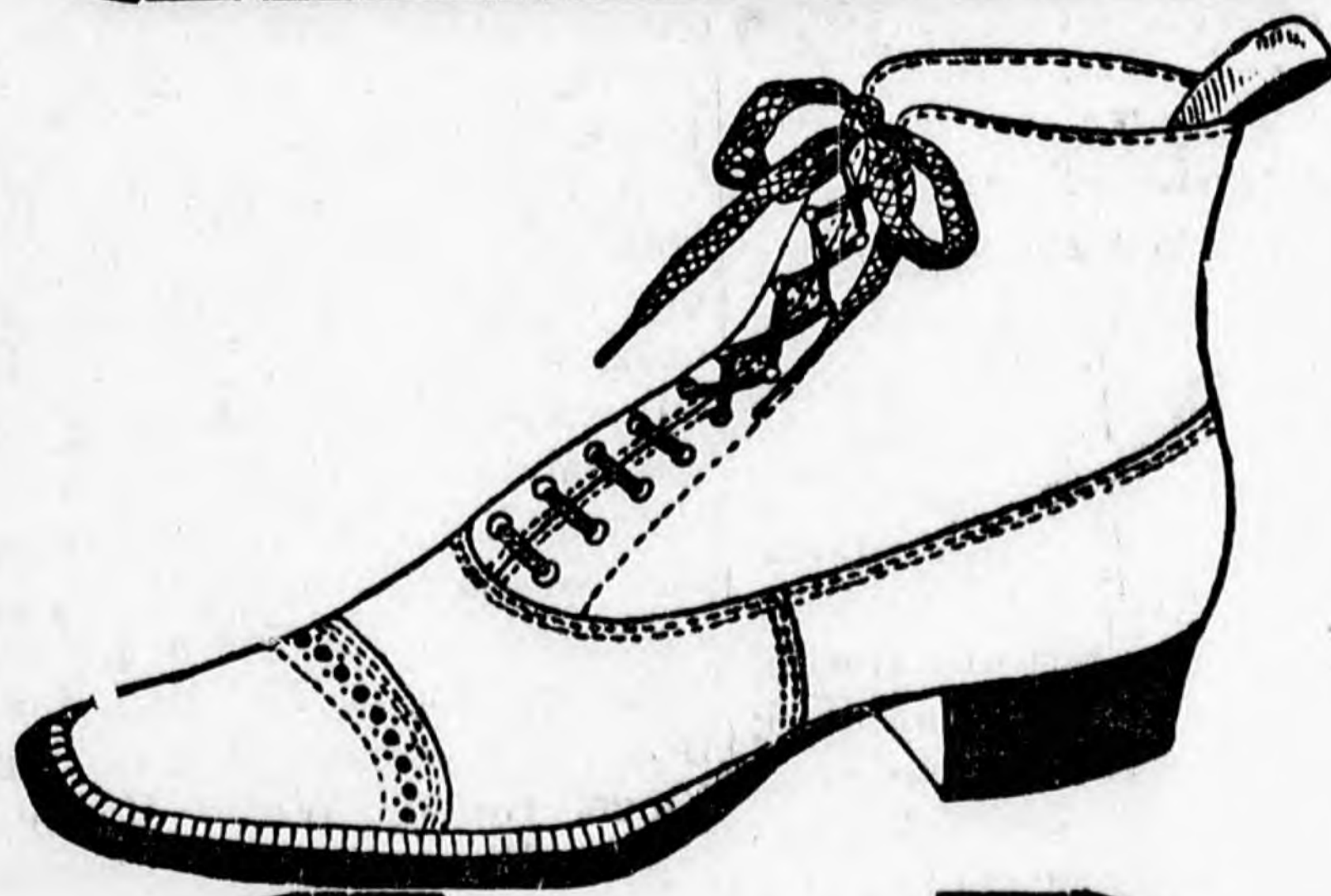
Férfi fűzős Boxcipő „ 4.50

Tiszti cipő borjubőrből „ 4.75
Goodyear varrott.

Férfi fűzős cipő barna bőrből, elegáns „ 4.—

Férfi fűz. cipő Chevraból „ 5.50
Goodyear varrott.

Férfi hegymászó cipő „ 6.75

Elegáns! Olcsó!
Köni ipar!

Női czugos cipő ft. 2.50

Női fűzős cipő, tartós „ 2.75

Női gombos cipő, fekete „ 3.—

Női fűzős cipő, barnabőrből „ 3.—

Női fél cipő fekete bőrből „ 2.—

Női fél cipő barnabőrből „ 2.25

Női fűzős cipő Chevraból „ 4.25
Goodyear varrott, elegáns, sikkes

Divatos formák!

Jó anyag

Tartósság

Kiváló minőség!